

Oponentský posudek na rigorózní práci

Autor: Mgr. Tereza Kučerová Tvardíková

Téma: Právní principy ochrany životního prostředí

1. Úvod

Rigorózní práce „Právní principy ochrany životního prostředí“ Mgr. Terezy Kučerové Tvardíkové je zpracována v celkovém rozsahu 189 stran, včetně seznamů použitých zkratk a literatury, dvou příloh a povinných součástí (abstrakty, cizojazyčné shrnutí, klíčová slova). Čistý text čítá 165 stran. Samotný výklad je, kromě úvodu a závěru, členěn do tří částí. První a druhá část jsou věnovány obecným otázkám principů a jejich role v právu, resp. principům v ochraně životního prostředí, třetí část se zabývá šesti vybranými principy, konkrétně principy komplexnosti a integrace, prevence, předběžné opatrnosti, informovanosti a účasti veřejnosti, odpovědnosti státu a odpovědnosti původce. Kapitoly věnované jednotlivým principům jsou zakončeny dílčími shrnutími.

2. Téma

Téma, které si autorka pro svou rigorózní práci zvolila, je tématem obecným a teoretickým, proto je obtížné hovořit o jeho aktuálnosti ve smyslu naléhavosti či zvláštní pozornosti, která je mu v současné době věnována. Jedná se nicméně o téma velmi zajímavé a přínosné pro pochopení obecných základů práva životního prostředí.

Z hlediska náročnosti považuji téma za středně náročné. Jistá míra náročnosti vyplývá z jeho právně-teoretického a průřezového charakteru; pro kvalitní zpracování je nezbytná práce s řadou pramenů práva, doktrinálních zdrojů a soudních rozhodnutí. Na druhou stranu se jedná o téma, kterému je odbornou (zejména zahraniční) literaturou věnována poměrně velká pozornost a jehož pochopení nečiní, resp. by nemělo činit (alespoň pro absolventa právnické fakulty), zásadní obtíže.

3. Hodnocení zpracování tématu

Základem hodnocené práce je rigorózní práce předložená autorkou v září 2013, jež byla komisí pro státní rigorózní zkoušku shledána jako neodpovídající požadavkům kladeným na rigorózní práci na Právnické fakultě UK. Autorka proto na základě doporučení komise práci přepracovala a doplnila. Obdobně jako ve svém posudku k původně předložené práci se budu v hodnocení věnovat cílům práce a použitým metodám, struktuře a formální stránce práce a jejímu obsahu.

3.1. Cíle a použité metody

Cílem práce je dle autorky „*podat v první části právně teoretický výklad o principech v právu a následně ve druhé části podrobněji rozebrat šest vybraných principů práva životního prostředí a jejich odraz v právu mezinárodním, unijním a českém*“ (str. 3, „první částí“ zde má přitom autorka na mysli první dvě části práce, „druhou částí“ část třetí). Byť autorka neklade žádnou výzkumnou otázku, odpovídají její cíle plně vědecké práci této úrovně.

Z hlediska metod uvádí autorka jako výchozí metodu analytickou, doplněnou metodou deskripce, komparace a analýzy (str. 3). Metodu komparace autorka v práci používá jen ojedinele, na druhou stranu se v ní objevuje ve vědecké práci ceněná metoda syntézy, a to zejména v prvních dvou částech.

3.2. Struktura a formální stránka

Struktura práce, byť nijak originální, je logická a srozumitelná. Autorka možná mohla „ve francouzském stylu“ práci rozdělit na dvě hlavní části – obecnou a zvláštní – ostatně sama se k tomuto dělení výkladu v úvodu práce hlásí (str. 3). Jednotné vnitřní členění jednotlivých kapitol části třetí, jakkoli přispívá k přehlednosti struktury práce, nepovažuji za nejšťastnější, neboť z něj není zřejmá žádná přidaná hodnota výkladu nad rámec pouhého popisu relevantní právní úpravy.

K formální stránce práce nemám významnější připomínky. Z hlediska gramatického a pravopisného není autorce prakticky co vytknout, ocenit je též třeba její styl, který je srozumitelný a čtivý, na některých místech práce (zejména v obecné části výkladu) dokonce na úrovni nejlepších právně-teoretických pojednání. Grafická úprava práce je velmi dobrá, za vhodné považuji přiměřené používání odlišných typů písma (tučně, kurzívou) pro odlišení určitých výrazů či názvů pramenů práva. Autorka též správně odkazuje na použité zdroje a vhodně využívá poznámek pod čarou.

3.3. Obsah

V posudku na práci předloženou v září 2013 jsem autorku chválila za první dvě – teoretické a obecné – části práce, na jejichž kvalitu však nenavazovala část třetí, v níž se objevovala řada nedostatků. Je třeba říci, že autorka vytýkané nedostatky nejen odstranila, ale práci doplnila i nad rámec požadovaného. Práce v přeložené podobě představuje zajímavé spojení obecných úvah nad významem a rolí principů (nejen) v právu životního prostředí s analýzou konkrétních projevů vybraných principů v pramenech práva na mezinárodní, unijní i české národní úrovni. Výklad je komplexní a důkladný, autorka jej prokládá odkazy na relevantní soudní rozhodnutí a odbornou literaturu, nechybí její vlastní kritické názory. Jistou výhradu tak směřuji pouze k přístupu uplatněnému na řadě míst části třetí, kdy autorka vyjmenovává a popisuje prameny práva, v nichž se analyzovaný princip projevuje. Uváděné údaje, jež se zpravidla nijak netýkají podstaty daného principu a představují pouze stručný popis relevantní právní úpravy, výklad dle mého názoru nikam dál

neposouvají, jen ho zbytečně zahlcují. Naproti tomu za velmi dobře zpracovaný považuji závěr práce, který je skutečným završením výkladu, včetně zajímavé úvahy o důvodech absence české odborné právní literatury na pojednávané téma.

4. Závěr a doporučení k obhajobě

Závěrem konstatuji, že uchazečka svou rigorózní práci, s níž neuspěla v září 2013, podstatným způsobem upravila a doplnila, a to nad rámec doporučení adresovaných jí komisí pro státní rigorózní zkoušku. Upravená **rigorózní práce** přeložená k obhajobě dne 2. září 2014 již **plně odpovídá požadavkům kladeným na rigorózní práce Rigorózním řádem Právnické fakulty UK**, tedy prokazuje autorčiny hlubší znalosti ze zpracovávané problematiky a její schopnost samostatné tvůrčí činnosti, a **doporučuji ji proto k ústní obhajobě**.

V rámci obhajoby bych autorku požádala o vyjádření k následujícím otázkám:

1. Na str. 131 autorka uvádí, že „[v] otázce, zda je odpovědnost státu pouze politickou a morální, nebo i právní, nepanuje dosud shoda“. Lze nějaká vodítka pro řešení této neshody nalézt v judikatuře Ústavního soudu ČR?
2. V roce 2012 se součástí českého právního řádu stal nový zákon o ochraně ovzduší (č. 201/2012 Sb.). Během projednávání návrhu zákona v Poslanecké sněmovně došlo ke změně původně navrhované úpravy poplatku za znečišťování ovzduší, a to tím způsobem, že byly poplatky prakticky zrušeny; do návrhu je pak vrátil až Senát. Pokud by zákon bez úpravy poplatků za znečišťování byl vyhlášen, bylo by to dle autorky v rozporu s principem *znečišťovatel platí* zakotveným ve Smlouvě o fungování EU? Jakým způsobem by takový případný rozpor mohl být řešen?

V Praze dne 15. září 2014

JUDr. Karolina Žáková, Ph.D.
oponent rigorózní práce